

Projekt zIndex.cz
<http://www.zindex.cz>

Institut ekonomických studií
Univerzita Karlova v Praze
Opletalova 26, 110 01, Praha 1
<http://ies.fsv.cuni.cz>

Připomínky k návrhu zákona o veřejných zakázkách¹

Připomínky k vybraným změnám v návrhu ZVZ dle MMR

§21 písm. e)

Vzhledem k tomu, že byl vyškrtnut soutěžní dialog, měla by být zlepšena a posílena (minimálně v podobě jasných metodických pokynů, či případových studií) úprava soutěže o návrh, jakožto jediného alternativního procesu, který umožňuje zadavateli získat od dodavatelů kreativní řešení jeho problému (tzn. v situacích, kdy zadavatel ví, v čem má problém, ale neumí pojmenovat parametry zakázky nutné k jeho řešení – např. v oblastech IT, kreativních poradenských řešení nebo staveb).

§23 a §34

Novela se zcela vyhýbá změnám v úpravě jednacího řízení bez uveřejnění, které je ohniskem pro neefektivitu při zadávání a potenciální korupční jednání zadavatelů. Zadavatel by v každém případě měl alespoň na zjednodušeném formuláři oznámit veřejně v ISVZUS svůj záměr zadat zakázku v jednacím řízení bez uveřejnění s krátkým odůvodněním, proč se zakázka nesoutěží (do formuláře vyplnit přinejmenším §ZVZ, kterým jednací řízení bez uveřejnění odůvodňuje). Jednací řízení bez uveřejnění by mělo být vždy poslední možností², jak zakázky zadávat, a mělo by být podrobeno zvýšené kontrole ze strany veřejnosti.

To, že novela ponechává podmínky využití jednacího řízení bez uveřejnění beze změn a nadále nepožaduje po zadavatelích ani elementární míru předběžné transparency ve vztahu k těmto řízením je v rozporu s opatřeními v boji s korupcí a plýtváním ve veřejném zadávání.

Za minimální úpravu (spolu se zavedením povinnosti zdůvodnit použití JŘBU) v tomto smyslu považujeme zpřísnění § 23 odst. 5 písm. b) který fakticky umožňuje dlouhodobé opakované zadávání jedinému dodavateli.

§28 a §29

Naprosté vyloučení možnosti zadavatele omezit počet účastníků v užším řízení a jednacím řízení s uveřejněním půjde k tíži poctivým zadavatelům, kteří opravdu do svých veřejných zakázek přilákají vysoký počet uchazečů (např. více než 15), kteří se reálně kvalifikují. Tito zadavatelé budou následně

¹ Připomínky v rámci veřejných konzultací organizovaných MMR
<http://www.mmr.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=a149f934-8d03-4257-851c-4d7de8bbfd08>

² V současnosti tomu je, jak ukazuje náš výzkum, spíše naopak (jednací řízení bez uveřejnění je u řady zadavatelů jedním z nejobvyklejších způsobů zadávání).

muset hodnotit všech 15 nabídek (pokud je uchazeči podají), což může hodnotící komisi v případě složitějšího předmětu plnění nadměrně zatížit. Navíc v případě užšího řízení se tak de facto stírá rozdíl mezi tímto typem řízení a řízením otevřeným (tj. užší řízení by bylo možné zcela vyřadit).

V případě, že projde tato varianta, je pravděpodobné, že zadavatelé budou k omezení počtu uchazečů používat nástroje jako je požadování jistoty apod., respektive budou motivováni k tomu, aby se nesnažili získat příliš vysoký počet nabídek.

Náš alternativní návrh je zachování možnosti rozhodovat o zúžení počtu uchazečů losem – nicméně losování by neměl provádět sám zadavatel, ale centrální losovací zařízení. Zadavatel by zaslal tomuto zařízení žádost o losování např. datovou schránkou, bez specifikace zakázky či uchazečů – pouze s 2 čísly (počtem uchazečů a počtem postupujících) – a centrální losovací zařízení by mu obratem zpět poslala náhodně vylosovaná pořadová čísla postupujících. Pořadová čísla by se uchazečům přidělila např. při otevírání obálek. O přidělení čísla by se prováděl zápis.

§38

Celá koncepce profilů několika tisíc zadavatelů rozptýlených v nejednotném formátu na webu není z hlediska zveřejňování příliš šťastná, protože uchazečům o veřejné zakázky v zásadě nijak zvlášť neusnadňuje možnost se VZ účastnit (protože který uchazeč má čas sledovat více než 10 – 15 profilů zadavatelů?). Zákon navíc ani nyní nestanoví povinnost zadavatelů zveřejnit na profilech zadavatele i zakázky malého rozsahu (alespoň ve zcela zjednodušené podobě) – což opět snižuje hodnotu profilů zadavatele.

Na profilu zadavatele by měl mít zadavatel povinnost zveřejnit své interní směrnice o zadávání VZ malého rozsahu a pokud možno povinně zakázky malého rozsahu nad určitou částku (např. 200 000 Kč).

§48

Zadavatel by měl zpoplatňovat zadávací dokumentaci pouze v nejnutnějších případech a uvalení poplatku na dokumentaci odůvodnit. Zpoplatnění dokumentace a její zpřístupnění na vyžádání v nějaké těžko dostupné adrese advokátní kanceláře či firmě je častý manévr zadavatele očividně určený ke zmenšení zájmu uchazečů o zakázku. ZVZ by měl zavést povinnost zveřejnit zadávací dokumentaci na profilu zadavatele, s jasně definovanými přípustnými výjimkami (např. je-li součástí dokumentace rozsáhlá příloha technických výkresů atp.).

§53

Stanovit jako povinný kvalifikační požadavek to, že uchazeč zveřejňuje své hospodářské výsledky v souladu se zákonem ve Sbírce listin. V případě, že jde o zahraniční subjekt, měl by výsledky za poslední 3 roky doložit jinak. Pokud jde o živnostníka, nechť doloží čestné prohlášení.

§67

Požaduje-li zadavatel jistotu, měl by zdůvodnit její výši – např. kalkulací možné škody. Jistota je jedním z nejčastějších způsobů omezování konkurence v soutěži o VZ.

§71 odst. 8 písm. c)

Hodnotící komise by měla hodnotit úplnost podaných nabídek – tedy i to, zda obsahuje všechny povinné části. Definovat úplnost nabídky bez písm. c) – tj. pouze podle toho, zda je v požadovaném jazyku a zda je podepsaná – je špatně a otevírá to prostor pro podávání neúplných či podvodných nabídek.

§74

I pro významnou zakázku 9 členů je příliš vysoký počet. V ČR je v některých odvětvích málo lidí, kteří by se kvalifikovali jako odborníci a zároveň jim nebránil konflikt zájmů nebo jiné překážky v hodnocení zakázek. Mají-li členové komise pracovat odpovědně a pečlivě, nesmějí pracovat na 20 zakázkách najednou. Navrhujeme snížit počet členů na 5.

Naproti tomu je vhodné zvýšit nezávislost komise losováním vyššího počtu členů než je jeden. Kvůli transparentnosti procesu navrhujeme i zde použít centrálního losovacího zařízení, namísto problematického losování samotným zadavatelem.

§84

Povinnost zrušit zadávací řízení pokud se nepřihlásí alespoň 3 uchazeči je nesmysl. Stanovení této povinnosti povede mimo jiné ke vzniku etablovaného bid-riggingu, kdy se firmy budou dopředu domlouvat, aby bylo jisté, že se přihlásí alespoň 3 firmy. Toto ustanovení dá navíc dodavatelům v hodně koncentrovaných odvětvích (například mobilní telekomunikace – kde jsou jen 3 možní dodavatelé, ale i v řadě dalších) možnost zadavatele fakticky vydírat.

Navíc v praktické aplikaci budou pravděpodobně zadavatelé zkoušet uplatňovat z této povinnosti výjimky – např. s odvoláním na to, že požadují vysoce specifické služby, které nikdo neposkytuje apod. – což by mohlo v důsledku vést k omezování soutěže.

§85

Povinné zveřejnění subdodavatelů a % v jakých budou dodávat – zde v současnosti vzniká prostředí pro potenciální korupci. Zveřejnění doporučujeme zavést v podobě formuláře v ISVZUS.

§92

Povinně zveřejňovat po skončení rámcové smlouvy částky, které dostali jednotliví účastníci rámcové smlouvy za svá plnění v jejím rámci. Takto není zjevné, kolik peněz dostal od zadavatele který z vítězů.

§151a

Pokud funkci člena hodnotící komise může podle §151a odst. 1 písm. d a odst. 2 vykonávat pouze osoba s pracovněprávním vztahem k zadavateli, padá tím koncept externích hodnotitelů zakázek. Externí odborník, který má se zadavatelem pracovněprávní vztah, již není externí. Navrhujeme vypustit.

Rovněž není zřejmé, proč je na funkci odpovědné osoby nutné absolvovat školení – MMR vydává metodické pokyny a další materiály, z nichž se odpovědné osoby mohou proškolit svépomocí. Školení prostřednictvím akreditovaných osob bude pravděpodobně dobrý obchod pro celou řadu podniků, které

se v této oblasti akreditují, nicméně reálný přínos pravděpodobně nebude vyšší než v případě převedení metodických materiálů do e-learningové podoby. V případě, že např. z konzultací vyplynulo, že jsou školení nutná, měl by je pro zadavatele z řad státní správy a samospráv (kterých je většina) realizovat Institut pro místní správu (IMS).

Kdy budou s veřejností konzultovány prováděcí předpisy k ZVZ a RIA k nim a další obecné připomínky:

1. Bude konzultováno i hodnocení dopadů regulace (RIA) k jednotlivým navrhovaným změnám?
2. Kdy budou konzultovány prováděcí předpisy?
3. Co je věstník veřejných zakázek a jak se liší od ISVZUS? Toto není jasné a obáváme se, že každý zásah do fungování ISVZUS bude mít za následek při nejmenším ztrátu kompatibility statistických dat o VZ.

Kontaktní osoba pro odpovědi na dotazy:

jana.chvalkovska@zindex.cz